



**T.C.  
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

**2020**

**İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİM KURUMLARI  
BURSLULUK SINAVINA ESAS DERSLER**

**KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALAR**

**(Hazırlık Sınıfı)**

T.C.  
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI



TÜRKÇE DERSİ  
ÖĞRETİM PROGRAMI  
(8. Sınıflar)



## 8. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

### Söz Varlığı

#### T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

- a) Öğrencilerin tahmin ettikleri kelime ve kelime gruplarını öğrenmek için sözlük, atasözleri ve deyimler sözlüğü vb. araçları kullanmaları sağlanır.
- b) Öğrencinin öğrendiği kelime ve kelime gruplarından sözlük oluşturması teşvik edilir.

#### T.8.3.6. Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.

#### T.8.3.7. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.

*Benzetme (teşbih), kişileştirme (teşhis), konuşturma (intak) ve karşıtlık (tezat), abartma (mübalağa) söz sanatlarının belirlenmesi sağlanır.*

#### T.8.3.9. Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

*Fiilimsilerin türleri fark ettirilir. Ekler ezberletilmez.*

#### T.8.3.10. Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına olan katkısını değerlendirir.

*Oysaki, başka bir deyişle, özellikle, kısaca, böylece, ilk olarak ve son olarak ifadeleri üzerinde durulur.*

#### T.8.3.11. Metindeki anlatım biçimlerini belirler.

### Anlama

#### T.8.3.12. Görsel ve başlıktan hareketle okuyacağı metnin konusunu tahmin eder.

#### T.8.3.13. Okuduklarını özetler.

#### T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

*Metin içi ve metin dışı anlam ilişkisi kurulur.*

#### T.8.3.15. Metinle ilgili sorular sorar.

#### T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.

#### T.8.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

#### T.8.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.

#### T.8.3.19. Metnin içeriğine uygun başlık/başlıklar belirler.

#### T.8.3.20. Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.

*Olay örgüsü, mekân, zaman, şahıs ve varlık kadrosu, anlatıcı üzerinde durulur.*

#### T.8.3.21. Metnin içeriğini yorumlar.

- a) Yazarın olaylara bakış açısının tespit edilmesi sağlanır.
- b) Metindeki öznel ve nesnel yaklaşımların tespit edilmesi sağlanır.
- c) Metindeki örnek ve ayrıntılara atıf yapılması sağlanır.

**T.8.3.22. Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretir.**

**T.8.3.23. Metinler arasında karşılaştırma yapar.**

*Aynı metnin çeviri, farklı baskı vb. özellikleri itibarıyla karşılaştırılması sağlanır.*

**T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.**

*Neden-sonuç, amaç-sonuç, koşul, karşılaştırma, benzetme, örneklendirme, abartma, nesnel, öznel ve duygu belirten ifadeler üzerinde durulur.*

**T.8.3.26. Metin türlerini ayırt eder.**

*a) Fıkra (köşe yazısı), makale, deneme, roman, destan türleri üzerinde durulur.*

*b) Metin türlerine ilişkin ayrıntılı bilgi verilmemelidir.*

**T.8.3.27. Görsellerle ilgili soruları cevaplar.**

*a) Çizgi roman ve karikatürleri yorumlayarak görüşlerini bildirmeleri sağlanır.*

*b) Haberi/bilgiyi görsel yorumcuların nasıl ilettikleri üzerinde durulur.*

**T.8.3.28. Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini kavrar.**

*Altını çizmenin, koyu veya italik yazmanın, renklendirmenin, farklı punto veya font kullanmanın işlevi vurgulanır.*

**T.8.3.29. Medya metinlerini analiz eder.**

*Medya metinlerinin amaçlarının (kültür aktarma, olay yorumlama, bilgilendirme, eğlendirme, ikna etme) belirlenmesi sağlanır.*

**T.8.3.32. Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlar.**

**T.8.3.34. Okuduklarında kullanılan düşünceyi geliştirme yollarını belirler.**

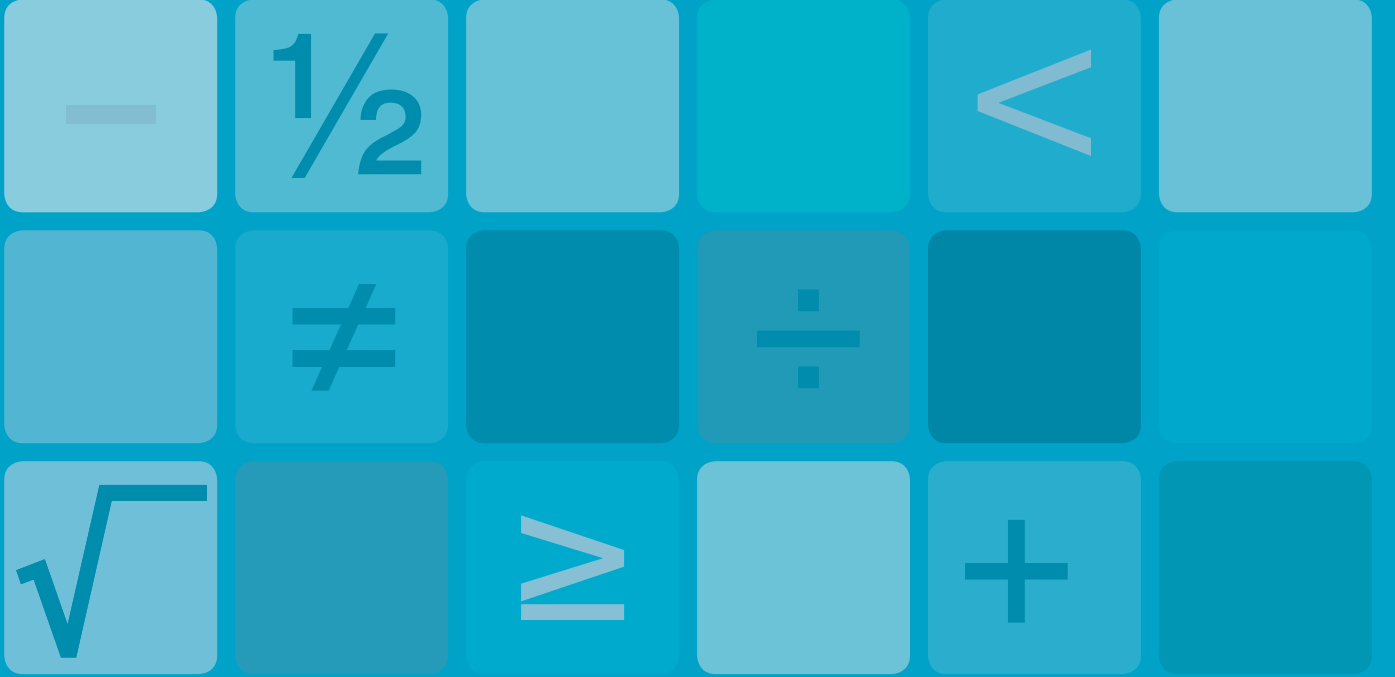
## **T.8.4. YAZMA**

**T.8.4.16. Yazdıklarını düzenler.**

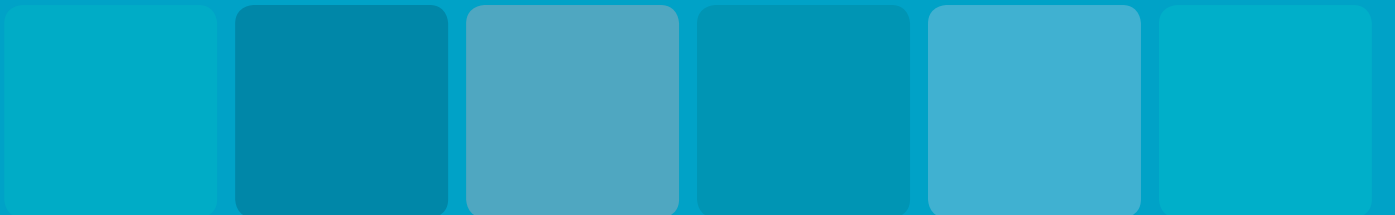
*Metinde yer alan yazım ve noktalama kuralları ile sınırlı tutulur.*

**T.8.4.18. Cümlelerin öğelerini ayırt eder.**

T.C.  
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI



MATEMATİK DERSİ  
ÖĞRETİM PROGRAMI  
(8. Sınıflar)



## 8. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

### M. 8.1. SAYILAR VE İŞLEMLER

#### M.8.1.1. Çarpanlar ve Katlar

**Terimler veya kavramlar:** en büyük ortak bölen (EBOB), en küçük ortak kat (EKOK)

**M.8.1.1.1.** Verilen pozitif tam sayıların pozitif tam sayı çarpanlarını bulur, pozitif tam sayıların pozitif tam sayı çarpanlarını üslü ifadelerin çarpımı şeklinde yazar.

*Bir pozitif tam sayının asal çarpanlarını bulmaya yönelik çalışmalara da yer verilir.*

**M.8.1.1.2.** İki doğal sayının en büyük ortak bölenini (EBOB) ve en küçük ortak katını (EKOK) hesaplar, ilgili problemleri çözer.

*Alan ve hacim hesaplamayı gerektiren problemlere girilmez.*

**M.8.1.1.3.** Verilen iki doğal sayının aralarında asal olup olmadığını belirler.

#### M.8.1.2. Üslü İfadeler

**Terimler veya kavramlar:** çok büyük ve çok küçük sayılar, bilimsel gösterim

**M.8.1.2.1.** Tam sayıların, tam sayı kuvvetlerini hesaplar.

**M.8.1.2.2.** Üslü ifadelerle ilgili temel kuralları anlar, birbirine denk ifadeler oluşturur.

*$a \neq 0$   $k, m, n$  tam sayılar olmak üzere*

$$a^0=1, \frac{1}{a^n} = a^{-n}, a^n = \frac{1}{a^{-n}}, a^n \cdot a^m = a^{n+m}, \frac{a^m}{a^n} = a^{m-n}$$

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}, (a \cdot b)^k = a^k \cdot b^k, \left(\frac{a}{b}\right)^k = \frac{a^k}{b^k} \quad (b \neq 0)$$

**M.8.1.2.3.** Sayıların ondalık gösterimlerini  $10$ 'un tam sayı kuvvetlerini kullanarak çözümler.

*Örneğin  $82,53 = 8 \cdot 10^1 + 2 \cdot 10^0 + 5 \cdot 10^{-1} + 3 \cdot 10^{-2}$*

**M.8.1.2.4.** Verilen bir sayıyı  $10$ 'un farklı tam sayı kuvvetlerini kullanarak ifade eder.

*Örneğin  $51,2 \times 10^5$  sayısı  $512 \times 10^4$  veya  $5,12 \times 10^6$  şeklinde de ifade edilebilir.*

**M.8.1.2.5.** Çok büyük ve çok küçük sayıları bilimsel gösterimle ifade eder ve karşılaştırır.

*$|a|$ , 1 veya 1'den büyük, 10'dan küçük bir gerçek sayı ve  $n$  bir tam sayı olmak üzere  $a \times 10^n$  gösterimi "bilimsel gösterim"dir.  $a$ 'nın pozitif olduğu durumlarla sınırlı kalınır.*

#### M.8.1.3. Kareköklü İfadeler

**Terimler veya kavramlar:** tam kare pozitif tam sayılar, karekök, gerçek sayı, irrasyonel sayı

**Semboller:**  $\sqrt{\phantom{x}}$ ,  $\mathbb{R}$

**M.8.1.3.1.** Tam kare pozitif tam sayılarla bu sayıların karekökleri arasındaki ilişkiyi belirler.

*Kare modelleri kullanılarak alanla kenar arasındaki ilişkiden yararlanılarak bir sayıyla karekökü arasındaki ilişki ele alınabilir.*

**M.8.1.3.2.** Tam kare olmayan kareköklü bir sayının hangi iki doğal sayı arasında olduğunu belirler.

*Örneğin  $\sqrt{31}$  sayısının 5 ile 6 sayıları arasında bulunduğunu ve 6'ya daha yakın olduğunu belirlemeye yönelik çalışmalar yapılır.*

**M.8.1.3.3.** Kareköklü bir ifadeyi  $a\sqrt{b}$  şeklinde yazar ve  $a\sqrt{b}$  şeklindeki ifadede katsayıyı kök içine alır.

**M.8.1.3.4.** Kareköklü ifadelerde çarpma ve bölme işlemlerini yapar.

*Paydasında  $\sqrt{a} \pm c$  veya  $\sqrt{a} \pm \sqrt{b}$  gibi birden fazla terim bulunan ifadelerle işlemlere girilmez.*

**M.8.1.3.5.** Kareköklü ifadelerde toplama ve çıkarma işlemlerini yapar.

*Paydasında  $\sqrt{a} \pm c$  veya  $\sqrt{a} \pm \sqrt{b}$  gibi birden fazla terim bulunan ifadelerle işlemlere girilmez.*

**M.8.1.3.6.** Kareköklü bir ifade ile çarpıldığında, sonucu bir doğal sayı yapan çarpanlara örnek verir.

*Örneğin  $\sqrt{18}$  'i doğal sayı yapan çarpanlara  $\sqrt{2}$  ,  $5\sqrt{2}$  ve  $\sqrt{18}$  sayıları örnek olarak verilebilir.*

**M.8.1.3.7.** Ondalık ifadelerin kareköklerini belirler.

*Kesir olarak ifade edildiğinde payı ve paydası tam kare olan ondalık gösterimlerin kareköklerini bulmaya yönelik çalışmalara yer verilir.*

**M.8.1.3.8.** Gerçek sayıları tanıır, rasyonel ve irrasyonel sayılarla ilişkilendirir.

*Tam kare olmayan sayıların kareköklerinin rasyonel sayı olarak belirtilemediğine (iki tam sayının oranı şeklinde yazılmadığına) dikkat çekilir.  $\pi$  sayısı bir irrasyonel sayı olarak tanıtılır. İrrasyonel sayı olmasına rağmen işlemlerde kolaylık sağlaması açısından  $\pi$  sayısı yerine 3; 3,14 veya 22/7 de alınabileceği vurgulanır.*

## **M.8.4. VERİ İŞLEME**

### **M.8.4.1. Veri Analizi**

**M.8.4.1.1.** En fazla üç veri grubuna ait çizgi ve sütun grafiklerini yorumlar.

**M.8.4.1.2.** Verileri sütun, daire veya çizgi grafiği ile gösterir ve bu gösterimler arasında uygun olan dönüşümleri yapar. *Farklı gösterimlerin birbirlerine göre üstün ve zayıf yönleri üzerinde durulur.*

## **M.8.5. OLASILIK**

### **M.8.5.1. Basit Olayların Olma Olasılığı**

**Terimler veya kavramlar:** olasılık, çıktı, olay, eş olasılık, imkânsız olay, kesin olay

**M.8.5.1.1.** Bir olaya ait olası durumları belirler.

*Örneğin 3 kırmızı, 5 mavi renkli topun bulunduğu bir torbadan top çekilmesi olayı ile ilgili olası durumların sayısının 8 olduğu ifade edilir . Birden fazla olayın olası durumları ele alınmaz.*

**M.8.5.1.2. “Daha fazla”, “eşit”, “daha az” olasılıklı olayları ayırt eder, örnek verir.**

*Olasılığı hesaplamayı gerektirmeyen sezgisel durumlar ele alınır. Örneğin bir okuldaki tüm öğretmen ve öğrencilerin isimlerinin yazılı olduğu bir listeden rastgele çekilen bir ismin öğrenciye ait olma olasılığının daha fazla olduğu, 15'i erkek öğrenci ve 15'i kız öğrenci olan bir sınıftan rastgele seçilen birinin kız öğrenci olma olasılığı ile erkek öğrenci olma olasılığının eşit olduğunu belirten çalışmalar yapılır.*

**M.8.5.1.3. Eşit şansa sahip olan olaylarda her bir çıktının olasılık değerinin eşit olduğunu ve bu değer 1/n olduğunu açıklar.**

- a) Kazanım ifadesindeki n, olası durum sayısını temsil etmektedir.*
- b) Eşit şansa sahip olan ve olmayan olayları ayırt etmeye yönelik çalışmalara yer verilir.*
- c) Olasılığın bir olayın olma şansına (olabilirliğine) ilişkin bir ölçüm olduğu vurgulanır.*

**M.8.5.1.4. Olasılık değerinin 0 ile 1 arasında (0 ve 1 dâhil) olduğunu anlar.**

- a) İmkânsız olay ve kesin olayın olasılık değerleri vurgulanır.*
- b) Bir olayın olma olasılığı ile olmama olasılığının toplamının 1 olduğu fark ettirilir.*

**M.8.5.1.5. Basit bir olayın olma olasılığını hesaplar.**

- a) Zar atıldığında tek sayı gelmesi gibi örnekler verilir.*
- b) Ayrık olan ve olmayan, bağımlı ve bağımsız olayların olasılığına girilmez.*
- c) Birden fazla olayın olma olasılığı ele alınmaz.*

## **M.8.2. CEBİR**

**M.8.2.1. Cebirsel İfadeler ve Özdeşlikler**

**Terimler veya kavramlar:** özdeşlik, çarpanlara ayırma

**M.8.2.1.1. Basit cebirsel ifadeleri anlar ve farklı biçimlerde yazar.**

- a) Terim, katsayı ve değişkenin anlamları üzerinde durulur. Sabit terimin de bir katsayı olduğu vurgulanır.*
- b)  $x+5$ ,  $3x$ ,  $x^2$ ,  $-6y^2$ ,  $a^2.b$ ,  $2a+2b$  gibi temel cebirsel ifadeler üzerinde durulur.*

**M.8.2.1.2. Cebirsel ifadelerin çarpımını yapar.**

- a)  $y(3y-2)$ ,  $(2x+3)(5x-1)$  gibi işlemler üzerinde durulur.*
- b) Cebirsel ifadelerdeki katsayılar tam sayılardan seçilir.*
- c) Cebirsel ifadelerle çarpma işlemini modellerle yapmaya yönelik çalışmalara yer verilir.*

**M.8.2.1.3. Özdeşlikleri modellerle açıklar.**

- a)  $(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2$  ve  $a^2 - b^2 = (a-b)(a+b)$  özdeşlikleriyle sınırlı kalınır.*
- b) Özdeşliklerdeki katsayılar tam sayılardan seçilir.*

**M.8.2.1.4. Cebirsel ifadeleri çarpanlara ayırır.**

- a) Ortak çarpan parantezine alma ile iki kare farkı ve  $a^2 \pm 2ab + b^2$  biçimindeki tam kare ifadelerin çarpanlara ayırma işlemleri ele alınır.*
- b) Cebirsel ifadelerdeki katsayılar ve kökleri tam sayılar içinde kalacak biçimde seçilir.*
- c) Gruplandırarak çarpanlarına ayırma yöntemine girilmez.*
- ç) Tam kare olmayan ikinci dereceden ifadelerin çarpanlara ayrılma işlemlerine girilmez.*



T.C.  
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI



**FEN BİLİMLERİ DERSİ**  
**ÖĞRETİM PROGRAMI**  
(Ortaokul 8. Sınıflar)



## 8. SINIF FEN BİLİMLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

### F.8.1. Mevsimler ve İklim / Dünya ve Evren

Bu ünite de öğrencilerin; mevsimlerin oluşumunda Dünya'nın hareketlerinin, konumunun ve birim yüzeye düşen ışığın etkisini kavramaları; iklimlerin oluşumu ve hava olayları hakkında bilgi edinmeleri; iklim bilimi hakkında bilgi sahibi olmaları; küresel iklim değişiklikleri ve etkileri hakkında bilgi ve beceriler kazanmaları hedeflenmektedir.

#### F.8.1.1. Mevsimlerin Oluşumu

**Önerilen Süre:** 8 ders saati

**Konu / Kavramlar:** Dünya'nın dönme eksenini, dolanma düzlemi, ısı enerjisi, mevsimler

F.8.1.1.1. Mevsimlerin oluşumuna yönelik tahminlerde bulunur.

- Dünya'nın dönme eksenini olduğuna değinilir.*
- Dünya'nın dönme eksenini ile Güneş etrafındaki dolanma düzlemi arasındaki ilişkiye değinilir.*
- Işığın birim yüzeye düşen enerji miktarının mevsimler üzerindeki etkisine değinilir.*

#### F.8.1.2. İklim ve Hava Hareketleri

**Önerilen Süre:** 6 ders saati

**Konu / Kavramlar:** : İklim, iklim bilimi, iklim bilimci, küresel iklim değişiklikleri

F.8.1.2.1. İklim ve hava olayları arasındaki farkı açıklar.

F.8.1.2.2. İklim biliminin (klimatoloji) bir bilim dalı olduğunu ve bu alanda çalışan uzmanlara iklim bilimci (klimatolog) adı verildiğini söyler.

## F.8.2. DNA ve Genetik Kod / Canlılar ve Yaşam

Bu ünite de öğrencilerin; DNA ve genetik kod ile ilişkili kavramları açıklamaları ve aralarındaki ilişkileri keşfetmeleri, kalıtım, mutasyon, modifikasyon, adaptasyon, seçim, varyasyon, genetik mühendisliği ve biyoteknoloji uygulamalarının farkında olmaları ve olumlu/olumsuz etkilerini tartışmalarına ilişkin bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

### F.8.2.1. DNA ve Genetik Kod

**Önerilen Süre:** 4 ders saati

**Konu / Kavramlar:** DNA'nın yapısı, DNA'nın kendini eşlemesi, nükleotid, gen, kromozom

F.8.2.1.1. Nükleotid, gen, DNA ve kromozom kavramlarını açıklayarak bu kavramlar arasında ilişki kurar.

*Bazların isimleri verilirken pürin ve pirimidin ayrımına girilmez.*

F.8.2.1.2. DNA'nın yapısını model üzerinde gösterir.

*a. Hidrojen, glikozit, ester, fosfodiester bağlarına girilmez.*

*b. DNA'daki hataların onarılıp onarılmadığı belirtilir.*

*c. DNA'daki nükleotid hesaplamaları verilmaz.*

F.8.2.1.3. DNA'nın kendini nasıl eşlediğini ifade eder.

*a. Replikasyon ifadesi kullanılmaz.*

*b. Eşlenme deneyleri anlatılmaz.*

*c. Eşlenme ile ilgili hesaplama sorularına girilmez.*

### F.8.2.2. Kalıtım

**Önerilen Süre:** 10 ders saati

**Konu / Kavramlar:** Gen, genotip, fenotip, saf döl, melez döl, baskın, çekinik, çaprazlama, cinsiyet, akraba evlilikleri

F.8.2.2.1. Kalıtım ile ilgili kavramları tanımlar.

*a. Gen, fenotip, genotip, saf döl ve melez döl kavramlarına değinilir.*

*b. Baskın ve çekinik gen kavramlarına değinilir.*

F.8.2.2.2. Tek karakter çaprazlamaları ile ilgili problemler çözerek sonuçlar hakkında yorum yapar.

*a. Çaprazlamalarda sadece bezelye karakterleri kullanılır.*

*b. Diğer canlılarda da karakterlerin aktarımının benzer olduğu vurgulanır.*

*c. İnsanda çocuğun cinsiyetinin babadan gelen eşey kromozomu ile belirlendiği vurgulanır.*

F.8.2.2.3. Akraba evliliklerinin genetik sonuçlarını tartışır.

### F.8.2.3. Mutasyon ve Modifikasyon

**Önerilen Süre:** 2 ders saati

**Konu / Kavramlar:** Mutasyon, modifikasyon

F.8.2.3.1. Örneklerden yola çıkarak mutasyonu açıklar.

F.8.2.3.2. Örneklerden yola çıkarak modifikasyonu açıklar.

F.8.2.3.3. Mutasyonla modifikasyon arasındaki farklar ile ilgili çıkarımda bulunur.

#### F.8.2.4. Adaptasyon (Çevreye Uyum)

**Önerilen Süre:** 2 ders saati

**Konu / Kavramlar:** Adaptasyon, doğal seçim, varyasyon

F.8.2.4.1. Canlıların yaşadıkları çevreye uyumlarını gözlem yaparak açıklar.

*Adaptasyonların kalıtsal olduğu vurgulanır.*

#### F.8.2.5. Biyoteknoloji

**Önerilen Süre:** 4 ders saati

**Konu / Kavramlar:** Genetik mühendisliği, yapay seçim, biyoteknolojik çalışmalar, biyoteknoloji uygulamalarının çevreye etkisi

F.8.2.5.1. Genetik mühendisliğini ve biyoteknolojiyi ilişkilendirir.

*İslah, aşılama, gen aktarımı, klonlama, gen tedavisi örnekleri üzerinde durulur.*

F.8.2.5.2. Biyoteknolojik uygulamalar kapsamında oluşturulan ikilemlerle bu uygulamaların insanlık için yararlı ve zararlı yönlerini tartışır.

F.8.2.5.3. Gelecekteki genetik mühendisliği ve biyoteknoloji uygulamalarının neler olabileceği hakkında tahminde bulunur.

### F.8.3. Basınç / Fiziksel Olaylar

Bu ünite de öğrencilerin; katı, sıvı ve gaz basınçlarını ve bu basınçları etkileyen faktörler hakkında bilgi ve beceriler kazanmaları, aynı zamanda basıncın günlük hayattaki uygulamalarını fark etmeleri amaçlanmaktadır.

#### F.8.3.1. Basınç

**Önerilen Süre:** 10 ders saati

**Konu / Kavramlar:** Basınç, katı basıncını etkileyen değişkenler, sıvı basıncını etkileyen değişkenler, basıncın günlük yaşam ve teknoloji de ki uygulamaları

F.8.3.1.1. Katı basıncını etkileyen değişkenleri deneyerek keşfeder.

*Basınç birimi olarak Pascal verilir. Matematiksel bağıntılara girilmez.*

F.8.3.1.2. Sıvı basıncını etkileyen değişkenleri tahmin eder ve tahminlerini test eder.

*a. Gazların da sıvılara benzer şekilde basınç uyguladıkları belirtilir. Açık hava basıncı örneklendirilir.*

*b. Matematiksel bağıntılara girilmez.*

*c. Gaz basıncını etkileyen değişkenlere girilmez.*

F.8.3.1.3. Katı, sıvı ve gazların basınç özelliklerinin günlük yaşam ve teknoloji de ki uygulamalarına örnekler verir.

*a. Sıvı basıncı ile ilgili Pascal prensibinin uygulamalarından örnekler verilir.*

*b. Bilimsel bilgi türü olarak ilke ve prensiplere vurgu yapılır.*

#### F.8.4. Madde ve Endüstri / Madde ve Doğası

Bu ünite de öğrencilerin; elementleri metal, ametal ve soygaz olarak sınıflandırıldığını bilmeleri, maddede meydana gelen değişimleri, fiziksel ve kimyasal değişim olarak sınıflandırmaları; asit-baz kavramları ve asit yağmurlarına ilişkin bilgi ve beceriler kazanmaları amaçlanmaktadır.

##### F.8.4.1. Periyodik Sistem

**Önerilen Süre:** 4 ders saati

**Konu / Kavramlar:** Grup, periyot, periyodik sistemin sınıflandırılması

F.8.4.1.1. Periyodik sistemde, grup ve periyotların nasıl oluşturulduğunu açıklar.

*Periyodik sisteme duyulan ihtiyaç ve periyodik sistemin oluşturulma süreci ayrıntıya girilmeden vurgulanır.*

F.8.4.1.2. Elementleri periyodik tablo üzerinde metal, yarımetal ve ametal olarak sınıflandırır.

*a. Elementlerin özelliklerine girilmez.*

*b. Soygazların üzerinde durulur.*

##### F.8.4.2. Fiziksel ve Kimyasal Değişimler

**Önerilen Süre:** 4 ders saati

**Konu / Kavramlar:** Fiziksel değişim, kimyasal değişim

F.8.4.2.1. Fiziksel ve kimyasal değişim arasındaki farkları, çeşitli olayları gözlemleyerek açıklar.

##### F.8.4.3. Kimyasal Tepkimeler

**Önerilen Süre:** 3 ders saati

**Konu / Kavramlar:** Kimyasal tepkimelerin oluşumu, kütle korunumu

F.8.4.3.1. Bileşiklerin kimyasal tepkime sonucunda oluştuğunu bilir.

*Kimyasal tepkime denklemlerine formüller kullanılarak girilmez.*

##### F.8.4.4. Asitler ve Bazlar

**Önerilen Süre:** 8 ders saati

**Konu / Kavramlar:** Asit, baz, pH, asit yağmurları, asit yağmurlarına karşı çözüm önerileri

F.8.4.4.1. Asit ve bazların genel özelliklerini ifade eder.

F.8.4.4.2. Asit ve bazlara günlük yaşamdan örnekler verir.

F.8.4.4.3. Günlük hayatta ulaşılabilecek malzemeleri asit-baz ayracı olarak kullanır.

F.8.4.4.4. Maddelerin asitlik ve bazlık durumlarına ilişkin pH değerlerini kullanarak çıkarımda bulunur.

*Konu ile ilgili deney yolu ile çıkarımlarda bulunmaları sağlanır.*

F.8.4.4.5. Asit ve bazların çeşitli maddeler üzerindeki etkilerini gözlemler.

F.8.4.4.6. Asit ve bazların temizlik malzemesi olarak kullanılması esnasında oluşabilecek tehlikelerle ilgili gerekli tedbirleri alır.

F.8.4.4.7. Asit yağmurlarının önlenmesine yönelik çözüm önerileri sunar.

*Asit yağmurlarının oluşum sebepleri ve sonuçlarına değinilir.*

T.C.  
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI



T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ  
ÖĞRETİM PROGRAMI  
(Ortaokul 8. Sınıf)



## KAZANIM VE AÇIKLAMALAR

### 1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

**İTA.8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.**

- a) Fransız İhtilali ile ortaya çıkan siyasi düşüncelere, Avrupa devletlerinin sömürgecilik faaliyetlerine, Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinin Osmanlı siyasi ve sosyal yapısına etkisine kısaca değinilir.
- b) Osmanlı Devleti ile Avrupa devletlerinin yirminci yüzyılın başlarındaki durumu harita üzerinde gösterilir.
- c) Osmanlı Devleti'nin son döneminde siyasi ve sosyal hayatı etkileyen başlıca fikir akımlarına (Osmanlıcılık, İslamcılık, Türkçülük, Batıcılık) kısaca değinilir.

**İTA.8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.**

*Mustafa Kemal'in kişilik gelişimi ve yetişmesinde rol oynayan şahsiyetlere değinilir.*

**İTA.8.1.3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.**

**İTA.8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.**

- a) Mustafa Kemal'in Birinci Dünya Savaşı öncesinde yaptığı görev ve hizmetler üzerinde durulur.
- b) 31 Mart Olayı, Trablusgarp Savaşı, Balkan Savaşları'na kısaca değinilir.

### 2.ÜNİTE: MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

**İTA.8.2.1. Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.**

*Savaş öncesinde ülkeler arasındaki bloklaşmalara değinilir.*

**İTA.8.2.2. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.**

- a) Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin savaştığı cepheler taarruz ve savunma özellikleri belirtilerek (Kafkas, Kanal, Çanakkale, Hicaz-Yemen, Irak ve Suriye) harita üzerinde gösterilir.
- b) Çanakkale Cephesi'ndeki deniz ve kara zaferleri ile Irak Cephesi'ndeki Kut'ül-Amâre Zaferi'ne ve Kafkas Cephesi'ndeki Sarıkamış Harekâtı'na değinilir.
- c) Mustafa Kemal Paşa ve diğer önemli şahsiyetlerin cephelerdeki görev ve başarıları çeşitli alıntılar üzerinden ele alınır.
- ç) 1915 Olayları ve Tehcir Kanunu'na değinilir.
- d) Birinci Dünya Savaşı'nın sonuçları ele alınır.

**İTA.8.2.3. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder.**

*Mustafa Kemal'in ve halkın tepkisi millî birlik ve beraberlik ile vatanseverlik açısından ele alınır.*

**İTA.8.2.4. Kuvâ-yı Millîye'nin oluşum sürecini ve sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrar.**

*Millî cemiyetler ve millî varlığa düşman cemiyetlerin başlıca özelliklerine değinilir.*

**İTA.8.2.5. Millî Mücadele'nin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaları analiz eder.**

a) Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı, Havza Genelgesi, Amasya Genelgesi, Erzurum Kongresi, Sivas Kongresi ve Amasya Görüşmeleri ele alınır.

b) Millî Mücadele'nin hazırlık aşamasında karşılaşılan sorunlara Mustafa Kemal'in bulduğu çözüm yollarına değinilir.

c) Millî Mücadele Dönemi'nde basının rolüne kısaca değinilir.

**İTA.8.2.6. Misakımillî'nin kabulünü ve Büyük Millet Meclisinin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile “ulusal egemenlik” ve “tam bağımsızlık” ilkeleri ile ilişkilendirir.**

Birinci Büyük Millet Meclisinin nasıl teşekkül ettiğine kısaca değinilir.

**İTA.8.2.7. Büyük Millet Meclisine karşı ayaklanmalar ile ayaklanmaların bastırılması için alınan tedbirleri analiz eder.**

Hiyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılma gerekçelerine ve kanunun uygulanma sürecine değinilir.

**İTA.8.2.8. Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.**

**3. ÜNİTE: MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!**

**İTA.8.3.1. Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.**

a) Doğu Cephesi'nde kazanılan başarılar ve bunların siyasi önemi açıklanır.

b) Güney Cephesi'nde vatanseverlik duygularıyla hareket eden Türk milletinin örgütlenmesi vurgulanarak millî ve yerel kahramanlara değinilir.

**İTA.8.3.2. Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.**

a) Kuvâ-yı Millîye birliklerinin faaliyetleri ve düzenli ordunun kurulma süreci ele alınır.

b) I. İnönü ve II. İnönü Muharebeleri ile Kütahya-Eskişehir Muharebeleri ele alınır.

c) Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun kabul edilmesi, Londra Konferansı, Afganistan ile Dostluk Antlaşması, İstiklal Marşı'nın kabul edilmesi ve Moskova Antlaşması'na değinilir.

**İTA.8.3.3. Millî Mücadele'nin zor bir döneminde Maarif Kongresi yapan Atatürk'ün, millî ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrar.**

**İTA.8.3.4. Türk milletinin millî birlik, beraberlik ve dayanışmasının bir örneği olarak Tekalif-i Millîye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz eder.**

Millî birlik, beraberlik ve dayanışma için sorumluluk almanın önemi vurgulanır.

**İTA.8.3.5. Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunur.**

Kars Antlaşması, Ankara Antlaşması ve Mudanya Ateşkes Antlaşması üzerinde durulur.



T.C.  
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ  
ÖĞRETİM PROGRAMI  
(Ortaokul 8. Sınıflar)

## 8. SINIF ÜNİTE, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

### 8.1. KADER İNANCI

#### Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla; "Kader ve Kaza İncancı", "İnsanın İradesi ve Kader", "Kaderle İlgili Kavramlar", "Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Musa (a.s.)", "Bir Ayet Tanıyorum: Ayet el-Kürsi ve Anlamı" konularına yer verilir.

Ünite genelinde ayet ve hadisler başta olmak üzere edebî metinlerden yararlanılır. Konular ele alınırken öğrencilerin tecrübelerini, hazır bulunuşluk düzeylerini ve seviyelerini dikkate alan; onların dikkatini çevresine yönlendiren bir yaklaşım benimsenir. Kaderi, insan iradesi ve sorumluluğunu devre dışı bırakan pasif bir bekleyiş ve çaresizlik gibi gören yanlış kanaatleri gidermeye yönelik anlatımlara yer verilir.

#### Kazanım ve Açıklamaları

##### 8.1.1. Kader ve kaza inancını ayet ve hadislerle açıklar.

- ⇒ Allah'ın (c.c.) her şeyi bir ölçüye göre yaratmasına,
- ⇒ Sünnetullah kavramı kapsamında evrendeki fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalara yer verilir.

##### 8.1.2. İnsanın ilmi, iradesi, sorumluluğu ile kader arasında ilişki kurar.

##### 8.1.3. Kaza ve kader ile ilgili kavramları analiz eder.

- ⇒ Kavramlar; ecel, ömür, rızık, tevekkül, başarı, başarısızlık, sağlık ve hastalık ile sınırlandırılır; kavramlar, kaderle ilişkilendirilerek ele alınır.

##### 8.1.4. Toplumda kader ve kaza ile ilgili yaygın olan yanlış anlayışları sorgular.

- ⇒ Alın yazısı, kara talih, baht, kısmetsizlik gibi kalıp yargılar,
- ⇒ Gerekli güvenlik tedbirlerinin alınmaması sonucunda yaşanan iş kazalarının kaderle olumsuz bir şekilde ilişkilendirilerek bireysel ve toplumsal sorumluluğunun göz ardı edilmesi gibi yanlış anlayışlar eleştirel bir bakışla ele alınır.

##### 8.1.5. Hz. Musa'nın (a.s.) hayatını ana hatlarıyla tanır.

- ⇒ Hz. Harun'dan (a.s.) kısaca bahsedilir. Kazanım, A'râf, Tâhâ ve Kasas surelerindeki ilgili ayetler kapsamında öğrenci düzeyi dikkate alınarak ele alınır.

##### 8.1.6. Ayet el-Kürsi'yi okur, anlamını söyler.

- ⇒ Ayet el-Kürsi ile ilgili kısa açıklamalara yer verilir, ayette verilen mesajlara ve ayetin nerelerde okunduğuna değinilir.

#### Anahtar Kavramlar

kader, kaza, sünnetullah, küllî irade, cüzî irade.

## 8.2. ZEKÂT VE SADAKA

### Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla; "İslam'ın Paylaşma ve Yardımlaşmaya Verdiği Önem", "Zekât ve Sadaka İbadeti", "Zekât ve Sadakanın Bireysel ve Toplumsal Faydaları", "Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Şuayb (a.s.)", "Bir Sure Tanıyorum: Maûn Suresi ve Anlamı" konularına yer verilir.

Ünite genelinde konular, günlük hayattan ve öğrencilerin somut deneyimlerinden örneklerle işlenir. Ayrıca öğrenci düzeyine uygun edebî metinlerden yararlanılır.

### Kazanım ve Açıklamaları

8.2.1. İslam'ın paylaşma ve yardımlaşmaya verdiği önemi ayet ve hadisler ışığında yorumlar.

8.2.2. Zekât ve sadaka ibadetini ayet ve hadislerle açıklar.

⇒ *Zekâtın nisap miktarı, zekât verecek ve zekât verilecek kişiler fıkhî ayrıntılara girilmeden öğrenci seviyesi gözetilerek ele alınır.*

8.2.3. Zekât, infak ve sadakanın bireysel ve toplumsal önemini fark eder.

⇒ *İnfak kültürünün önemine,*

⇒ *Zekâtın fakirlik ve sosyal adaletsizliğin çözüm yollarından biri olduğuna değinilir.*

8.2.4. Hz. Şuayb'in (a.s.) hayatını ana hatlarıyla tanır.

⇒ *Hiz. Şuayb'in, (a.s.) "ölçü ve tartıda hile yapmama" konusunda ortaya koyduğu duyarlılıkla ilgili Kur'an-ı Kerim'den örneklere yer verilir.*

⇒ *Kazanım, sahih kaynaklarda yer alan rivayetler ışığında ayrıntıya girilmeden ve öğrenci düzeyi dikkate alınarak ele alınır.*

8.2.5. Maûn suresini okur, anlamını söyler.

⇒ *Maûn suresi ile ilgili kısa açıklamalara yer verilir; surede verilen mesajlar belirlenir.*

### Anahtar Kavramlar

*zekât, sadaka, infak, nisap, öşür.*

### 8.3. DİN VE HAYAT

#### Ünite Açıklaması

Bu üniteye sırasıyla; "Din, Birey ve Toplum", "Dinin Temel Gayesi", "Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Yusuf (a.s.)", "Bir Sure Tanıyorum: Asr Suresi ve Anlamı" konularına yer verilir.

Ünite genelinde konular, günlük hayattan ve öğrencilerin somut deneyimlerinden örneklerle işlenir. Konular; ayet ve hadisler başta olmak üzere, öğrenci seviyesine uygun atasözü, vecize, beyit, ilahi, nefes gibi edebî örneklerle ele alınır.

#### Kazanım ve Açıklamaları

##### 8.3.1. Din, birey ve toplum arasındaki ilişkiyi yorumlar.

⇒ *İslam dininin temel inanç, ibadet ve ahlaki esasları bireysel, sosyal ve iktisadi hayatla ilişkilendirilerek ele alınır.*

##### 8.3.2. İslam dininin can, nesil, akıl, mal ve din emniyetiyle ilgili ortaya koyduğu ilke ve hedefleri analiz eder.

⇒ *Canın korunmasında, "iş sağlığı ve güvenliği"; malın korunmasında, "haksız kazanç"; aklın korunmasında, "zararlı alışkanlıklar"; neslin korunmasında, "aile kurumunun önemi" gibi konulara da değinilir.*